

Intern Rapport

Archeologisch proefsleuvenonderzoek op de nieuwe begraafplaats van stad Borgloon

In het kader van de ruilverkavelingswerken rvk-gebied Grootloon (Limburg)
(dossier L59B10)

DAVID DEPRAETERE

HASSELT - 2009

I. Verslaggever, vergunning en depot

David Depraetere

Archeoloog – Adjunct van de directeur

Vlaamse Landmaatschappij

Provinciale Afdeling Limburg

Koningin Astridlaan 10

3500 Hasselt

Tel. 011/29.87.34

Fax 011/29.87.99

E-mail: david.depraetere@vlm.be

Website : www.vlm.be

© Vlaamse Landmaatschappij, 2009

Vergunning: 2008/267

Depot: tot een alternatief wordt gevonden blijven de vondsten in het archief van de Vlaamse Landmaatschappij provinciale afdeling Limburg, Koningin Astridlaan 10, 3500 Hasselt.

II. Identificatie van de site

Provincie(s): Limburg

Gemeente(n): Borgloon

Deelgemeenten(n): Hendrieken

Coördinaten: X: 218000 - Y: 166100

Kadastragegevens: Borgloon Afd. 9 Sectie A Blad 33-7 & 8, percelen 278b-279-283a-285-286b-284a (zie XI. kaart) vanaf heden ingedeeld als één perceel '286c'.

Toponiem(en): Graethem het gehucht - De Tepkens

Naam van de site: -

III. Aanleiding en doelstelling van het archeologisch onderzoek

In het kader van de ruilverkaveling Grootloon en in opdracht van het ruilverkavelingscomité vond in de loop van 2009 de inrichting plaats van de nieuwe begraafplaats van de stad Borgloon (dossier L59B10). De plannen voor deze nieuwe begraafplaats voorzagen naast de aanleg van 14 rijen tweepersoonsgrafkelders en de aanplant van hoogstambomen in de bouw van een nutsgebouw en ceremonieruimte (fundering min. 80cm diep). Aangezien er graafwerken voorzien waren werd er bij de adviseringsronde van de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning om advies gevraagd aan de entiteit Onroerend Erfgoed van het Agentschap R-O Vlaanderen. Deze gaf een voorwaardelijk gunstig advies met als bindende voorwaarde het voorzien van prospectief archeologisch vooronderzoek d.m.v. proefsleuven (JG/IV/08.13823).

Het proefsleuvenonderzoek had als doel erop toe te zien dat er tijdens de voorgenomen werken geen archeologisch bodemarchief ongedocumenteerd verloren zou gaan, dit door het vroegtijdig opsporen van grondsporen. Het onderzoek gebeurde in nauw overleg met mevr. Ingrid Vanderhoydonck van het Agentschap R-O buitendienst Limburg.

IV. Gebiedsbeschrijving

Ligging/ reliëf/ topografie

De onderzochte zone ligt langsheen de Lambertusstraat in Hendrieken (postnummer 3840), deelgemeente van Borgloon. Vanuit geografisch oogpunt is het gelegen in het massief van Borgloon dat zich ruim 30m boven de zuidelijk gelegen schiervlakte verheft en door gestadige erosie sterke denivellaties (ca. 65m) vertoont. Het landschap vertoont dan ook een sterk reliëf dat gekenmerkt wordt door fruitplantages (fig.1). Het gebied waarin de zone ligt wordt ontwaterd door de Motbeek (72-99m) die zuidwestwaarts uitmondt in de Herkebeek (61-84m). Beide behorende tot het Scheldebekken.

Het onderzochte terrein helt af van het noordwesten (ca. 89m TAW) naar het zuidoosten (ca. 86m TAW) en heeft minstens de laatste 55 jaar grotendeels gefungeerd als gemengde hoogstamboomgaard (fig.2). Ten noorden is het begrensd door een veldweg, bebouwing en een fruitplantage. Ten oosten ligt een akkerperceel dat tijdens het onderzoek gewasvrij was. De zuidelijke rand van het onderzochte terrein is begrensd door een huiskavel en een weiland. Vóór de aanvang van het onderzoek was het terrein onderverdeeld in drie aparte delen: een westelijk, centraal en oostelijk deel.

- Het westelijk deel bestond uit een oude gemengde hoogstamboomgaard onder grasland. Tegen de hoger vermelde huiskavel lag een zone met opvallend microreliëf (hoger gelegen) waar de bomen gerooid waren en waar de bodem opmerkelijk verstoord is geworden.
- Het centrale deel van de onderzochte zone bestond uit een voormalige boomgaard en op het moment van het onderzoek als braakland/ruigte dienst deed waarop een omvangrijke (brandende) afvalhoop bevond.
- Het oostelijke deel van het onderzochte perceel was duidelijk ook een voormalige hoogstamboomgaard dat dienst deed als weiland waarin nog enkele solitaire fruitbomen stonden.

Bodem

De onderzochte zone ligt deels op kaartblad Heers 106W en deels op kaartblad Borgloon 106E van de bodemkaart van België in Droog Haspengouw. Volgens de verklarende tekstboekjes respectievelijk daterend van 1958 en 1959 behoort de bodem binnen de zone tot de droge leem en wel de diepe leemgronden (leemdek dikker dan 80cm) van het type *Aba1*, leemgronden met textuur B horizont met een A-horizont van minder dan 40cm. Deze gronden zijn van nature uit goed gedraineerd en hebben een aan klei aangerijkte B horizont. De A2 horizont van het oorspronkelijke profiel werd doorheen de tijd geheel of gedeeltelijk geërodeerd waardoor de textuur-B horizont dicht tegen het oppervlak komt te liggen. De lichtere leem van de Ap horizont rust op de zware leem van de B2t horizont, een bruine zware leem relatief rijk aan kleibestanddelen met een uitgesproken polyedrische structuur (fig.3). *Aba1* is de voornaamste bodem van de plateaus en de gronden op zacht hellingen.

De bouwvoor of Ap-horizont heeft een donkerbruine kleur met een kruimelige structuur, droge lichte leem met zeer intense beworteling; de gemiddelde dikte van de bouwvoor werd vastgesteld op ca. 23cm.

Tijdens het onderzoek bleek dat de bodem langs de oostzijde van de Lambertusstraat vol met stortafval zit. Naar verluid lag het straattraject oorspronkelijk iets oostelijker en liep deze vlak langs de gevel van het huis op het perceel net ten zuiden van ons terrein, hetwelk nu iets van de straat af ligt. Bij de aanleg van de nieuwe weg werd het traject verlegd naar het westen en werd het vroegere traject hier plaatselijk volgestort met afval. De reeds vermelde verstoorde zone met

microreliëf had zo goed als geen bouwvoor meer. Tussen deze zone en het puinafval (dus aan de westzijde) werd een pakket geel zand waargenomen dat duidelijk deel uitmaakt van de opvulling van het vroegere wegtracé. Plaatselijk, vooral in het zuidoostelijk deel, kon worden vastgesteld dat de Ap-horizont vermengd is geworden met de onderliggende B-horizont door recentere ingrepen (fig.8).

Bij de start van het onderzoek werd duidelijk dat vooral op het hoger gelegen deel nogal wat baksteen- en houtskoolfragmenten voorkwamen en rees de vraag of we hier met colluvium te maken hadden. Ter hoogte van profiel P13 in sleuf 5 werd dieper gegraven om dit te controleren maar er kon geen duidelijk colluvium pakket onderscheiden worden¹. Een verklaring voor de aanwezigheid van houtskool kan gevonden worden in de aanwezigheid van duidelijke sporen van plaatselijk aangelegde vuurplaatjes ter verbranding van snoeihout. Het feit dat de houtskoolfragmenten soms wel substantieel waren doet vermoeden dat de houtskool door de sterke bioturbatie van het rijke bodemleven (wortelwerking en wormgangen) dieper in de bodem terecht kwam. In het lager gedeelte meer bepaald in sleuf 8 werd wel degelijk een laag colluvium aangetroffen (beschrijving) met de typische kleiige aanrijking, de plaats waar het ook eerder te verwachten viel (fig.4).

De B2t-horizont bestaat uit bruine zware leem, met regelmatige verspreide beworteling met een dicht net van wormgangen. De tertiaire sedimenten waarbinnen de zone ligt bestaan uit een stenige leemgrond vermengd met residuair basisgrint en silexietbijmenging. Over gans het terrein werden keisplinters waargenomen zowel in als onder de bouwvoor.

Archeologische achtergrondinformatie

De wijdere omgeving waarin de te controleren zone gelegen is bevat heel wat historische en archeologische relictten (cf. Centraal Archeologische Inventaris IAP/VIOE), de meeste zijn van Romeinse ouderdom. De te onderzoeken zone ligt net ten zuidwesten beneden het Middeleeuwse centrum van Borgloon, de standplaats van de heren van Loon. Op een perceel gelegen ten westen van de te controleren zone werden niet nader bepaalde Romeinse vondsten gedaan (CAI 700679). In het ruimere rvk-gebied (zie X. kaart) zijn volgens de databank van de Centraal Archeologische Inventaris reeds heel wat locaties aangeduid als (mogelijk) archeologisch interessant, gaande van Romeinse muntvondsten (CAI 700658; 700675; 700513; 700815), Romeinse scherfmateriaal (CAI 52408), sporen van Romeinse villas en bouw materiaal (CAI 700814; 700669; 700815; 50128; 700715; 700689), een locatie waar Middeleeuwse munten gevonden zijn (CAI 700673) tot de Romeinse Kassei (weg Tongeren-Tienen) die dwars door het rvk-gebied loopt (CAI 700664). De te onderzoeken zone ligt binnen de ankerplaats 'Kasteeldorpen Voort en Gotem en Romeinse weg' (A70004) en de relictzone 'Hoogstamboomgaarden rond Borgloon' (R70070) en ligt ten zuidoosten van het kasteel Hulsberg (P70532) dat door haar hoogteligging prominent aanwezig is in het landschap (fig. 1).

¹ Tijdens het Holocene werd het leem plaatselijk geërodeerd en afgezet als colluvium in de depressies. Dit colluvium wordt gekenmerkt door houtskool, baksteenfragmenten en keisplinters met een lichte kleiige aanrijking.

V. Archeologisch onderzoek

Methodiek

Om het terrein dat 2ha92a omhelst te onderzoeken op bodemsporen werd geopteerd om het terrein aan een proefsleuvenonderzoek te onderwerpen. Acht parallelle sleuven werden uitgezet waarmee het ganse perceel op een systematische manier kon worden onderzocht (fig. 5; zie XII. plan). Gezien de trapeziumvormige begrenzing van het perceel is de langste sleuf 235m (sleuf 2) en de kortste 30m (sleuf 8). Om praktische redenen werden de sleuven getrokken van west naar oost met een rupskraan met platte graafbak van ca. 1m80 breed wat in de praktijk een opengelegd oppervlak van ca. 2m breed geeft. In totaal werd 2904m² opengelegd (ca. 10%) en gecontroleerd op grondsporen.

Nadat de bovenste 15cm was afgehaald (tot net boven de grens tussen bouwvoor en B-horizont) werd per ca. 5cm dieper gegraven. Om zeker geen sporen te missen werd tot gemiddeld 5 à 10 cm onder de bouwvoor gegraven (fig. 6).

Voor de vondsten werd het sigel BL-H09-n° gebruikt (Borgloon-Hendrieken2009-vondstnummer); voor de foto's van de profielen werd BL-H09 Sl.n°/Pn° gebruikt (Borgloon-Hendrieken2009 Sleufnummer/Profielnummer). Enkel de representatieve profielen werden in dit rapport opgenomen. De locaties waar een profielopname werd gemaakt zijn aangeduid op het grondplan (zie XII. Plan).

Resultaten (met vondstcatalogus)

Over gans de zone werden geen archeologische grondsporen waargenomen. Het aantreffen van fruitboomwortels over gans het perceel bevestigt de historiek van het bodemgebruik. Speciale aandacht werd besteed aan de impact van deze wortels op de bodemhorizonten en dit bleek relatief beperkt te zijn. De wortels waren relatief oppervlakkig in de bodem doorgedrongen en slechts de diepste wortels waren in de B-horizont doorgedrongen (fig. 7). Onze inschatting is dat hoogstamboomgaard slechts beperkte impact zou hebben op een archeologische site. Het ganse terrein was sterk gebioturbeerd door bodemleven en dan vooral door wormgangen.

Hoewel grondsporen volledig ontbraken werden wel een 120-tal losse aardewerkscherven gevonden evenredig verspreid over het terrein. De scherven die variëren van enkele fragmenten van porseleinen tafelservies over geglazuurd aardewerk tot steengoed in de vorm van versierde boterpotten zijn te interpreteren als (post-)Middeleeuws mestafval. Gebroken keramiek werd op de mesthoop geworpen om dan samen met de mest uitgereden te worden over de akker. Geen enkele scherf kon gerelateerd worden aan een grondspoor of een archeologische context, deze zijn dan ook niet verder opgenomen in het rapport.

Interessant is het feit dat er vooral over de zuidelijke helft van het perceel silex voorkwam in de bouwvoor en net eronder. Dit kan verklaard worden door erosie van dagzomend Tertiaire Bolderiaan (geologische formatie uit het Mioceen) in de buurt, waarin vuursteen voorkomt. Op de akker direct ten oosten van het onderzochte perceel (aangeduid met het toponiem 'de Tepkens') werd ook heel wat gelijkaardige silex aangetroffen, wat het natuurlijke voorkomen bevestigt.

De silex is grofkorrelig, grijs tot donkergrijs van kleur. In sommige stukken zijn duidelijk smalle parallelle elkaar afwisselende licht- en donkergrijze banden waar te nemen. De silex is matig tot sterk gepatineerd en vertoont de typische sporen van aanploeging nl. roestaanslag wat aantoonst dat de vuursteen dichtbij tegen, en in het geval van de witgrijze sterk gepatineerde stukken zelfs aan, het oppervlak gelegen heeft. Hoewel de overgrote meerderheid van de aangetroffen stukken de typische natuurlijke sporen van vorstwerking vertonen konden we toch enkele stukken

onderscheiden die als artefact kunnen worden geïnterpreteerd². De meeste stukken zijn geproduceerd op natuurlijke afslagen maar voor de beschrijving hanteren we de termen als betrof het een antropogene afslag.

VONDST BL-H09- 042 (fig. 9-10)

Vondstcontext: bouwvoor

Materiaal: grijze gepatineerde silex met parallelle afwisselend licht en donkergrijze bandjes en roestaanslag

Grootte (max.): 5,2cm breed; 7,05cm lang

Beschrijving: vrij dikke natuurlijke afslag met soort slagbult maar zonder slaggolven.

Het 'slagvlak' vertoont een restant van de schors. De rechte boord die de scheiding vormt met het dorsale vlak vertoont klosporen. Ook de afgeronde boord tegenover het slagvlak vertoont klosporen.

Functie: het stuk ligt goed in de hand en kan als klopper gebruik zijn om kleine retouches af te slaan.

VONDST BL-H09- 044

Deze vondst bestaat uit 2 afzonderlijke stukken silex: 044A en 044B

BL-H09- 044A (fig. 11-12)

Vondstcontext: bouwvoor

Materiaal: grijze sterk gepatineerde silex met donkergrijze bandjes en roestaanslag.

Grootte (max.): 4,5cm breed; 6,52cm lang

Beschrijving: dunne natuurlijke afslag met soort slagbult maar zonder slaggolven. Het dunne 'slagvlak' vertoont resten van de schors. De afgeronde boord tegenover het slagvlak vertoont op het centrale deel relatief fijne doch gepatineerde retouches op de dorsale en ventrale zijde.

Functie: boordschrabber ?

BL-H09- 044B (fig. 13-14)

Vondstcontext: bouwvoor

Materiaal: grijze gepatineerde silex met parallelle afwisselend licht en donkergrijze bandjes en roestaanslag

Grootte (max.): 3,35cm breed, 6,6cm lang

Beschrijving: onregelmatige vrij dikke afslag met slagbult en slaggolven. De boord parallel aan waar het slagvlak oorspronkelijk zat vertoont op het centrale deel fijne doch sterk gepatineerde retouches op de ventrale zijde.

Functie: schrabber ?

VONDST BL-H09- 056 (fig. 15-16)

Vondstcontext: verstoorde toplaag

Materiaal: witgrijze sterk gepatineerde silex met roestaanslag

Grootte (max.): 3,5cm breed; 3,8cm lang

Beschrijving: fijne afslag met zwakke slagbult maar geen duidelijke slaggolven en mogelijk fijne retouches op de rechterboord (slagbult onderaan) van het dorsale vlak.

Functie: boordschrabber ?

² Op de figuren duiden de witte pijltjes op de locatie van de retouches of klosporen en niet noodzakelijk op de richting in dewelke deze zijn uitgevoerd.

VONDST BL-H09- 057 (fig. 17-18)

Vondstcontext: verstoorde toplaag

Materiaal: grijze gepatineerde silex met parallelle afwisselend licht en donkergrijze bandjes en roestaanslag

Grootte (max.): 3,53cm breed; 6,5cm lang

Beschrijving: grof stuk silex met stuk schors; mogelijk een restant van een kern waarvan onregelmatige afslagen van werden geslagen. De vlakke bovenzijde kan geïnterpreteerd worden als een restant van een slagvlak.

Functie: afgaande op de klosporen of verschillende boorden is het stuk mogelijk als klopper gebruikt.

VONDST BL-H09- 058 (fig. 19-20)

Vondstcontext: verstoorde toplaag

Materiaal: witgrijze sterk gepatineerde silex met roestaanslag

Grootte (max.): 5,52cm breed; 6,9cm lang

Beschrijving: fijne onregelmatige afslag met duidelijke slagbult, slaggolven en sterk afgesleten grove retouches op de linkerboord (slagbult onderaan) van het dorsale vlak.

Functie: mogelijk boordschrabber

VONDST BL-H09- 064 (fig. 21-22)

Vondstcontext: verstoorde toplaag

Materiaal: grijze gepatineerde silex met donkergrijze kleur net onder de schors en roestaanslag

Grootte (max.): 4,17cm breed; 7,9cm lang

Beschrijving: grove onregelmatige afslag, mogelijk een kernverversing, met fragmenten van schors op de dorsale zijde. Op het ventrale vlak is nog de helft van een slagbult aanwezig doch geen duidelijke slaggolven, de hiel is bewerkt. Op de linker- en rechterboord van de dorsale zijde (slagbult onderaan) vermoedelijk grove sterk afgesleten (onduidelijke) retouches.

Functie: onbepaald

VONDST BL-H09- 065 (fig. 23-24)

Vondstcontext: verstoorde toplaag

Materiaal: grijze gepatineerde silex met donkergrijze kleur net onder de schors en roestaanslag

Grootte (max.): 3,25cm breed; 5,4cm lang

Beschrijving: grove onregelmatige afslag, met schorsfragment op dorsale vlak. Slagbult en slaggolven aanwezig op ventrale vlak. Stuk vertoont grove retouches die het een iets spitsvormiger vorm geeft. De retouches zijn in 2 fazen aangebracht. Eén serie retouches werd vanaf het dorsale vlak aangebracht de andere serie vanaf het ventrale vlak. Het stuk heeft iets weg van een steker maar dan zonder de kenmerkende stekerslag.

Functie: steker ?

VONDST BL-H09- 067 (fig. 25-26)

Vondstcontext: verstoorde toplaag

Materiaal: witgrijze sterk gepatineerde silex met roestaanslag

Grootte (max.): 7,2cm breed; 8,85cm lang

Beschrijving: grote onregelmatige natuurlijke afslag zonder uitgesproken slagbult of slaggolven. Het stuk vertoont een bolle afronding op de dorsale zijde waar nog een stuk schors aanwezig is. Klosporen op deze afronding lijken te wijzen op een gebruik als klopper. Op het puntige uiteinde van de afslag lijken retouches te zijn aangebracht vanaf de ventrale zijde. Deze retouches zijn echter zeer sterk afgesleten.

Functie: mogelijk had het stuk een dubbele functie nl. klopper en steker.

VONDST BL-H09- 069 (fig. 27-28)

Vondstcontext: verstoorde toplaag

Materiaal: witgrijze gepatineerde silex met roestaanslag

Grootte (max.): 3,6cm breed; 6cm lang

Beschrijving: fijne platte afslag waarbij de slagbult gedeeltelijk is afgesprongen (wellicht door vorstwerking); slechts zeer zwakke slaggolven. Op het proximale deel van de linkerboord (slagbult onderaan) van het ventrale vlak zijn fijne retouches waar te nemen.

Functie: onbepaald

VONDST BL-H09- 070 (Fig. 29-30)

Vondstcontext: verstoorde toplaag

Materiaal: witgrijze sterk gepatineerde silex met donkergrijze kleur net onder de schors en roestaanslag. Op de ventrale zijde zijn enkele gefossiliseerde inclusies en donkergrijze vlekken waar te nemen.

Grootte (max.): 5,4cm breed; 7,7cm lang

Beschrijving: concoïdale mantelafslag met op de boorden klosporen en mogelijk sterk afgesleten grove retouches die zowel vanaf de dorsale als de ventrale zijde zijn aangebracht. De slagbult is afgesprongen (wellicht door vorstwerking) en de slaggolven zijn prominent aanwezig.

Functie: dit stuk werd mogelijk gebruikt als boordschrabber en later als klopper. De sterk gepatineerde en afgesleten toestand waarin het object zich bevindt bemoeilijkt een definitieve interpretatie. De vorm doet echter wel sterk denken aan een boordschrabber met Quina-retouche (kenmerkend voor het Middenpaleolithische Mousteriaan) hoewel er geen scherpe snijrand lijkt te zijn gecreëerd.

VONDST BL-H09- 088 (fig. 31-32)

Vondstcontext: verstoorde toplaag

Materiaal: grijze gepatineerde silex met donkergrijze kleur net onder de schors en roestaanslag

Grootte (max.): 3,4cm breed; 5,5cm lang

Beschrijving: dunne afslag met schorsfragmenten op de linkerboord (slagbult onderaan). Diezelfde boord vertoont steile retouches die onderbroken worden door schorsfragmenten. De slagbult is weinig geprononceerd maar duidelijk aanwezig; slaggolven ontbreken.

Functie: mogelijk gaat het hier om een onafgewerkte boordschrabber.

VONDST BL-H09- 096 (fig. 33-34)

Vondstcontext: bouwvoor

Materiaal: donkergrijze silex met parallelle afwisselend licht en donkergrijze bandjes en roestaanslag

Grootte (max.): 7,1cm breed; 7,45cm lang

Beschrijving: opvallend dikke grove afslag met groot stuk schors op de dorsale zijde. Op dezelfde zijde zijn nog negatieven te zien van drie andere afslagen. De sterk geprononceerde slagbult op de ietwat holle ventrale zijde is deels weggeslagen en duidelijke slaggolven ontbreken. De rechterboord (slagbult onderaan) vertoont duidelijke retouches die deels steil en deels vlak zijn aangebracht. De retouches zijn ietwat afgesleten.

Functie: de bolle dorsale zijde zorgt ervoor dat het stuk goed in de hand ligt en dat het uitermate geschikt is om te dienen als boordschrabber.

VONDST BL-H09- 097 (fig. 35-36)

Vondstcontext: bouwvoor

Materiaal: grijze silex met parallelle afwisselend licht en donkergrijze bandjes en roestaanslag

Grootte (max.): 5cm breed; 5cm lang

Beschrijving: grof stuk silex met stukjes schors. De sporen op verschillende boorden zijn vermoedelijk als kloppsporen te interpreteren.

Functie: het goed in de hand liggende doch kleine stuk is dus mogelijk als klopper gebruikt.

VONDST BL-H09- 100 (fig. 37-38)

Vondstcontext: bouwvoor

Materiaal: witgrijze sterk gepatineerde silex met roestaanslag

Grootte (max.): 3,9cm breed; 5,9cm lang

Beschrijving: vrij dunne afslag met schorsfragmenten op de dorsale zijde en sterk afgesleten retouches op de boorden. Een weinig geprononceerde slagbult is aanwezig op de ventrale zijde; slaggolven zijn niet uitgesproken.

Functie: onbepaald

De bewaringstoestand van deze artefacten met hun vaak sterke patinerings en afgesleten retouches op atypische onregelmatig gevormde afslagen doet sterk vermoeden dat het mogelijks om artefacten uit het Paleolithicum gaat. Ook vondst BL-H09-070 dewelke kenmerken heeft die ons aan de Middenpaleolithische Quina-retouche doet denken wijst in die richting. De meeste retouches zijn op natuurlijke goed in de hand liggende afslagen aangebracht.

Twaalf van deze vijftien silexartefacten werden op een relatief kleine oppervlakte teruggevonden ter hoogte van de bovengenoemde verstoorde zone ten noorden van perceel 284B (zie XII. grondplan). Twee ervan werden in de bouwvoor teruggevonden terwijl de rest in een verstoorde toplaag werden aangetroffen. De sterkst afgesleten en gepatineerde stukken werden alle in de verstoorde toplaag gevonden. Vondsten BL-H09-096, BL-H09-097 en BL-H09-100 werden iets oostelijker gedaan in het lager gelegen deel van de onderzochte zone hetwelk sterker aangetast is door boomwortels en plaatselijk een sterk verstoord profiel vertoonde ter hoogte van het niveau waarop de vondsten werden gedaan (fig. 8). Deze drie vondsten werden in de bouwvoor gedaan. Indien zich op het onderzochte areaal oorspronkelijk een steentijdsite bevond dan was die op het moment dat het onderzoek plaatsvond volledig opgenomen in een verstoorde bouwvoor. Behalve de gedocumenteerde locatie van de concentratie was de oorspronkelijke ruimtelijk informatie aldus reeds volledig verloren.

De ligging van de locatie op een hooggelegen naar het zuiden gerichte helling met ruim uitzicht over de wijdere omgeving in de nabijheid van water biedt wel mogelijkheden voor jagers-verzamelaars groepen. Uit de omgeving zijn vooralsnog geen steentijdsites gekend.

VI. Conclusie

Op het onderzochte perceel konden de vondsten niet gerelateerd worden aan archeologische grondsporen/contexten. De hoeveelheid (post)-middeleeuwse scherven die verspreid over de ganse oppervlakte voorkwamen kunnen geïnterpreteerd worden als afval dat samen met stalmest op het perceel terecht kwam ten tijde dat er hier nog akkerbouw werd gepleegd. De silexartefacten die op een relatief kleine oppervlakte werden teruggevonden zijn sterk gepatineerd en vertonen allemaal sporen van aanploeging. Dit wijst er op dat vooraleer het perceel als boomgaard/weiland in gebruik werd genomen, dit als akker in cultuur was gebracht. De dunne

bouwvoor laat vermoeden dat dit vóór de intrede van de diepe ploegen gebeurde, wat gestaafd wordt door het soort aardewerk dat werd aangetroffen.

Van de vijftien vuursteenartefacten werden er twaalf aangetroffen ter hoogte van de sterk verstoorde zone in het zuidwestelijke deel van de onderzochte zone. Zonder uitzondering werden de artefacten in de bouwvoor of de verstoorde toplaag aangetroffen. Het voorkomen van gelijkaardige silex in de directe omgeving van de artefacten wijst erop dat lokale vuursteen werd aangewend. De drie artefacten die oostelijker werden gevonden werden ook in de bouwvoor teruggevonden.

We mogen daarom besluiten dat de onderlinge samenhang van de *mobilia* en de ruimtelijke archeologische context niet meer konden worden gereconstrueerd.

Het feit dat deze artefacten konden worden gerecupereerd is te danken aan het voorzichtig laagsgewijs afgraven van de onderste helft van de bouwvoor. Proefsleuvenonderzoek is een onderzoeksmethode gericht op het opsporen van grondsporen en niet op het detecteren van prehistorische sites. Dit onderzoek toont aan dat mits voorzichtig tewerk wordt gegaan er toch nog een redelijke kans bestaat om prehistorische sites te lokaliseren bij proefsleuvenonderzoek, hoewel dit vanzelfsprekend niet de aangewezen methode is.

VII. Literatuur/Bibliografie

L. Baeyens, Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Borgloon 106W, Gent, 1958.

L. Baeyens, Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Borgloon 106E, Gent, 1959.

VIII. Trefwoorden: paleolithicum, silex, (post)-middeleeuws mestafval (aardewerk)

IX. Figuren

X. Kaart locatie onderzochte zone met omliggende archeologische vindplaatsen

XI. Kaart locatie onderzochte zone op perceelsniveau

XII. Plan onderzoeksgebied met aanduiding proefsleuven en relevante vondstlocaties (los plan)

Archeologisch Rapport VLM/Lim/2009-01
Archeologisch proefsleuvenonderzoek begraafplaats Borgloon

Coördinaten vondsten			
ID	X-coördinaat	Y-coördinaat	Z-coördinaat
BL-H09-042	217927.01	166088.90	87.00
BL-H09-044 (A+B)	217928.59	166089.16	86.99
BL-H09-056	217914.54	166072.17	86.79
BL-H09-057	217920.84	166071.75	86.78
BL-H09-058	217925.48	166071.39	86.82
BL-H09-064	217927.42	166071.03	86.81
BL-H09-065	217932.48	166070.31	86.88
BL-H09-067	217933.06	166070.12	86.92
BL-H09-069	217939.87	166069.94	87.17
BL-H09-070	217942.47	166069.27	87.25
BL-H09-088	217925.26	166053.57	86.82
BL-H09-096	218014.89	166044.40	86.67
BL-H09-097	218019.84	166044.65	86.61
BL-H09-100	218059.83	166041.23	86.28
Coördinaten profielen			
ID	X-coördinaat	Y-coördinaat	Z-coördinaat
BL-H09 SI.1/P01	217965.32	166136.39	89.13
BL-H09 SI.1/P02	218006.64	166132.29	89.45
BL-H09 SI.1/P03	218104.36	166122.46	88.16
BL-H09 SI.2/P04	218134.65	166102.22	86.94
BL-H09 SI.2/P05	218043.35	166111.42	89.05
BL-H09 SI.2/P06	217970.71	166118.75	88.90
BL-H09 SI.3/P07	217919.66	166106.93	87.67
BL-H09 SI.3/P08	218002.49	166098.50	88.46
BL-H09 SI.3/P09	218115.30	166087.24	87.10
BL-H09 SI.4/P10	218091.37	166072.60	87.11
BL-H09 SI.4/P11	218004.74	166081.26	88.16
BL-H09 SI.4/P12	217929.14	166089.94	87.38
BL-H09 SI.5/P13	217923.43	166072.22	87.07
BL-H09 SI.5/P14	217989.07	166065.59	87.64
BL-H09 SI.5/P15	218035.39	166061.06	87.44
BL-H09 SI.6/P16	218087.69	166036.71	86.00
BL-H09 SI.6/P17	218042.86	166043.23	86.74
BL-H09 SI.6/P18	217921.09	166055.38	87.05
BL-H09 SI.7/P19	217994.40	166029.00	86.81
BL-H09 SI.7/P20	218022.70	166025.98	86.15
BL-H09 SI.7/P21	218031.53	166025.16	86.04
BL-H09 SI.8/P22	218075.36	166005.31	84.89

Archeologisch rapport VLM/Lim/2009-01

FIGUREN

Fig. 1: Reliëfrijk landschap met kasteel Hulsberg net ten westen van het onderzoeksgebied.

Fig. 2: Zicht op onderzoeksgebied vanuit het noordoosten.

Fig. 3: De lichtere leem van de Ap Horizont rust op de zwaardere leem van de B2t horizont.

Fig. 4: Colluvium pakket in het lager gelegen gedeelte ter hoogte van profiel 22

Fig. 5: Zicht op de proefsleuven vanuit het noordnoordoosten.

Fig. 6: Met een platte graafbak werd tot 5 à 10cm onder de bouwvoor gegraven.

Fig. 7: De lichtere leem van de Ap horizon rust op de zwaardere leem van de B2t horizon.

Fig. 8: Plaatselijk is de bodem danig verstoord door recentere ingrepen.

Fig. 9: BL-H09-042 (dorsaal)

Fig. 10: BL-H09-042 (ventraal)

Fig. 11: BL-H09-044A (dorsaal)

Fig. 12: BL-H09-044A (ventraal)

Fig. 13: BL-H09-044B (dorsaal)

Fig. 14: BL-H09-044B (ventraal)

Fig. 15: BL-H09-056 (dorsaal)

Fig. 16: BL-H09-056 (ventraal)

Fig. 17: BL-H09-057 (dorsaal)

Fig. 18: BL-H09-057 (ventraal)

Fig. 19: BL-H09-058 (dorsaal)

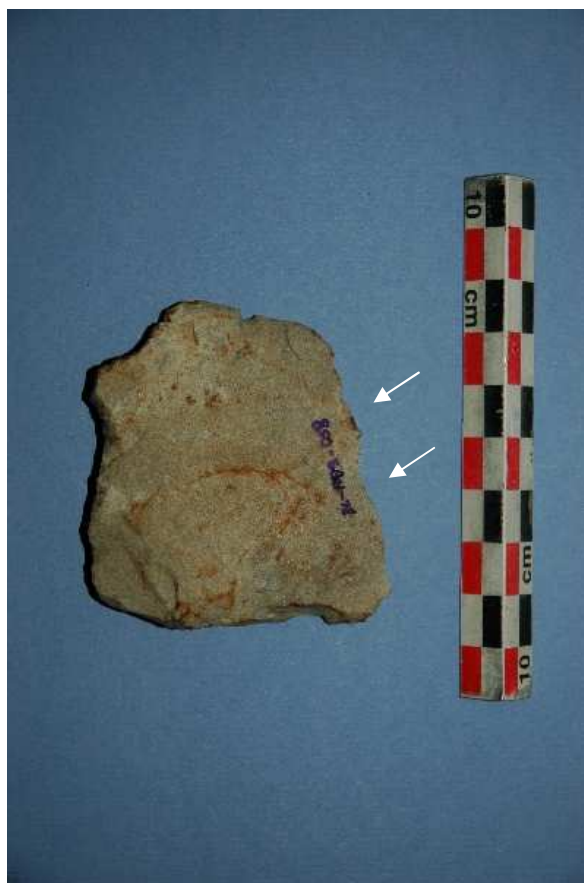

Fig. 20: BL-H09-058 (ventraal)

Fig. 21: BL-H09-064 (dorsaal)

Fig. 22: BL-H09-064 (ventraal)

Fig. 23 BL-H09-065 (dorsaal)

Fig. 24: BL-H09-065 (ventraal)

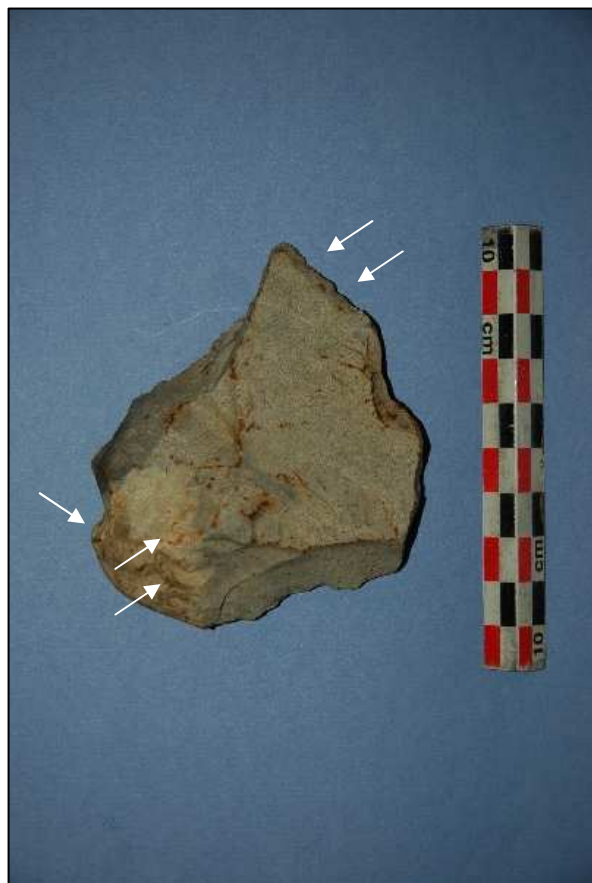

Fig. 25: BL-H09-067 (dorsaal)

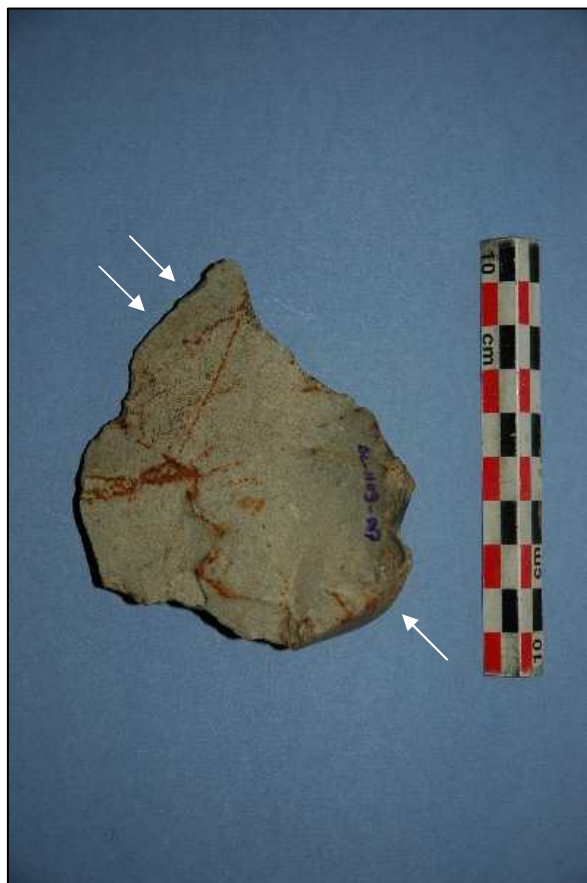

Fig. 26: BL-H09-067 (ventraal)

Fig. 27: BL-H09-069 (dorsaal)

Fig. 28: BL-H09-069 (ventraal)

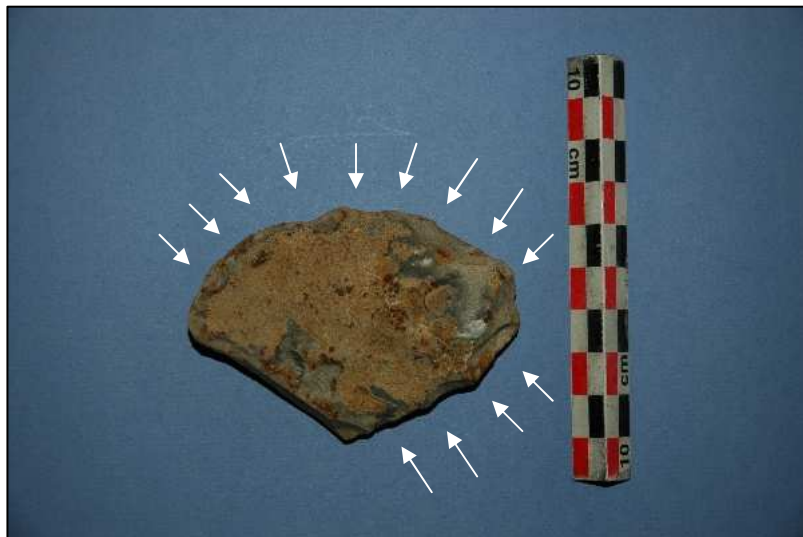

Fig. 29: BL-H09-070 (dorsaal)

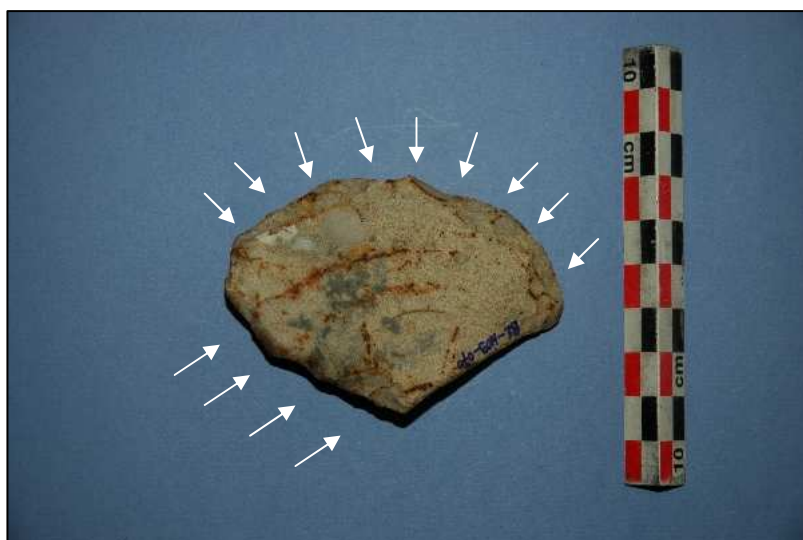

Fig. 30: BL-H09-070 (ventraal)

Fig. 31: BL-H09-088 (dorsaal)

Fig. 32: BL-H09-088 (ventraal)

Fig. 33: BL-H09-096 (dorsaal)

Fig. 34: BL-H09-096 (ventraal)

Fig. 35: BL-H09-097 (dorsaal)

Fig. 36: BL-H09-097 (ventraal)

Fig. 37: BL-H09-100 (dorsaal)

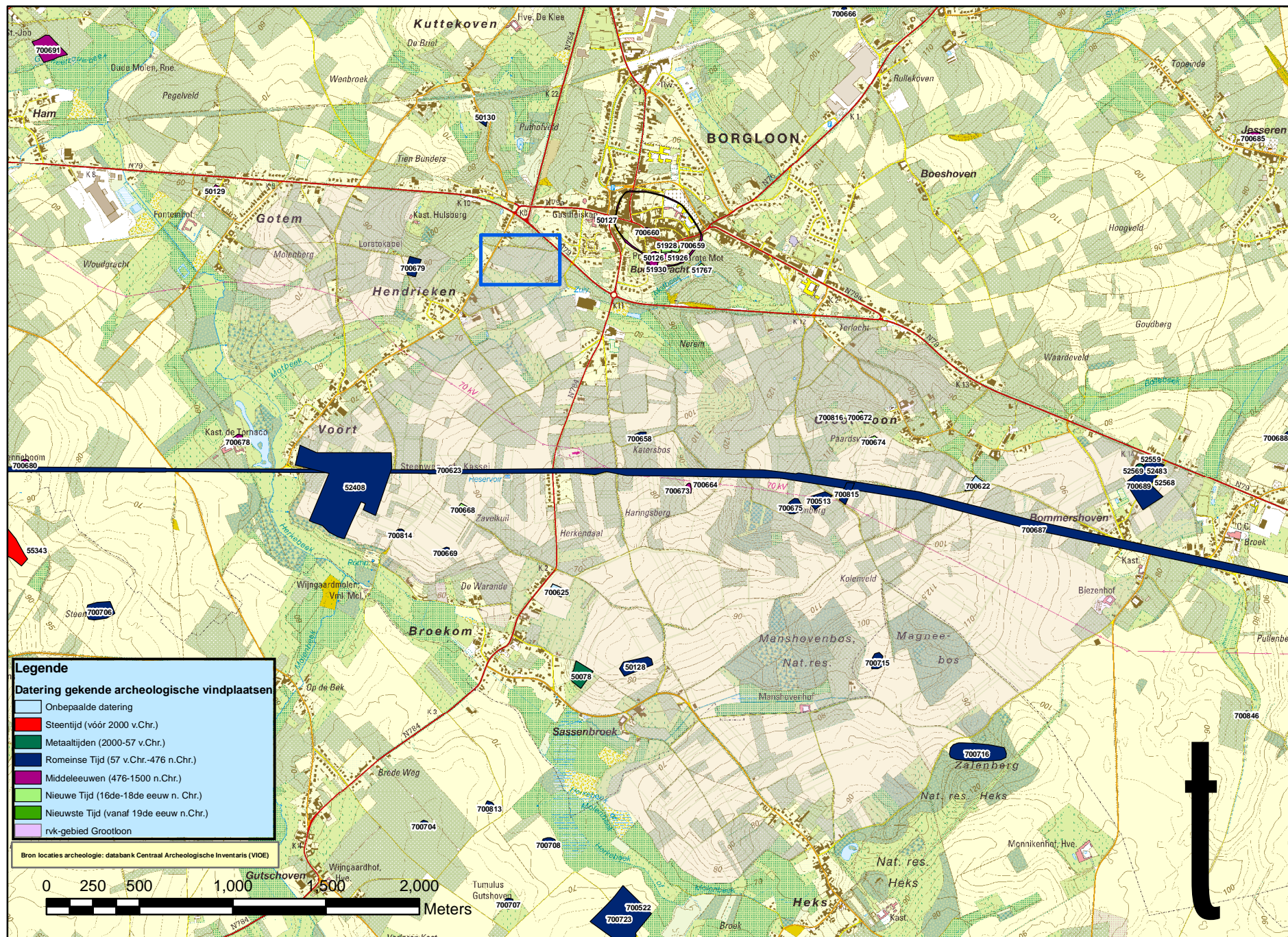

Fig. 38: BL-H09-100 (ventraal)

Archeologisch rapport VLM/Lim/2009-01

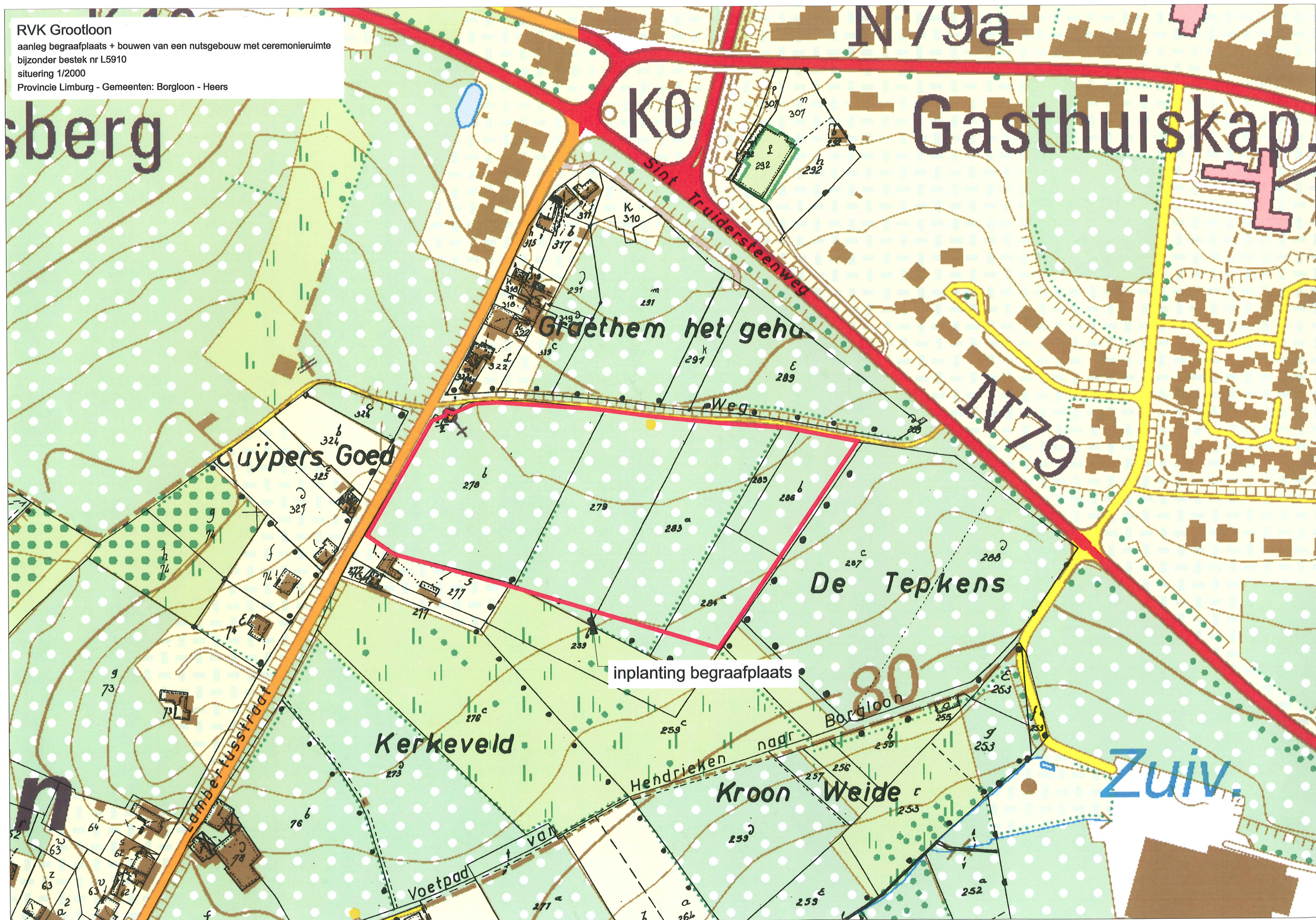
Kaarten (X-XI)&
grondplan (XII)

Locatie van de nieuwe begraafplaats van Borgloon

RVK Grootloon

aanleg begraafplaats + bouwen van een nutsgebouw met ceremonieruimte
bijzonder bestek nr L5910
situering 1/2000
Provincie Limburg - Gemeenten: Borgloon - Heers

Archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door VLM Limburg
op de locatie van de nieuwe begraafplaats van Borgloon

